Навчальна дисципліна

«Основи фітотерапії»

Спеціальність: 223 Медсестринство

ОПП: Лікувальна справа

Знайомство з дисципліною

- Вивчення дисципліни пов’язане із широким застосуванням лікарських рослин, як **фізіологічного методу профілактики та лікування різних захворювань.**
- **За класифікацією ВООЗ, фітотерапія є однією зі складових традиційної медицини.**

Переваги фітотерапії

- незначна токсичність і біологічна безпека для організму людини,
- широкий терапевтичний спектр,
- поступове збільшення вираженості очікуваного клінічного ефекту,
- комплексний вплив на різні патогенетичні ланки хвороб,
- тривале використання;
- нечасті прояви побічних ефектів, навіть при тривалому застосуванні
- сумісність з іншими препаратами, а також і між собою;
- можливе застосування в домашніх умовах, без наявності спеціального обладнання.

Предмет навчальної дисципліни

- **лікарські рослини**,
- **лікарська рослинна сировина**,
- деякі продукти рослинного і тваринного походження як джерела лікарської сировини,
- **рослинні препарати**,
- **лікарські рослинні засоби** (настої, відвари, настойки, екстракти),
- **лікарські рослинні збори і чаї**.

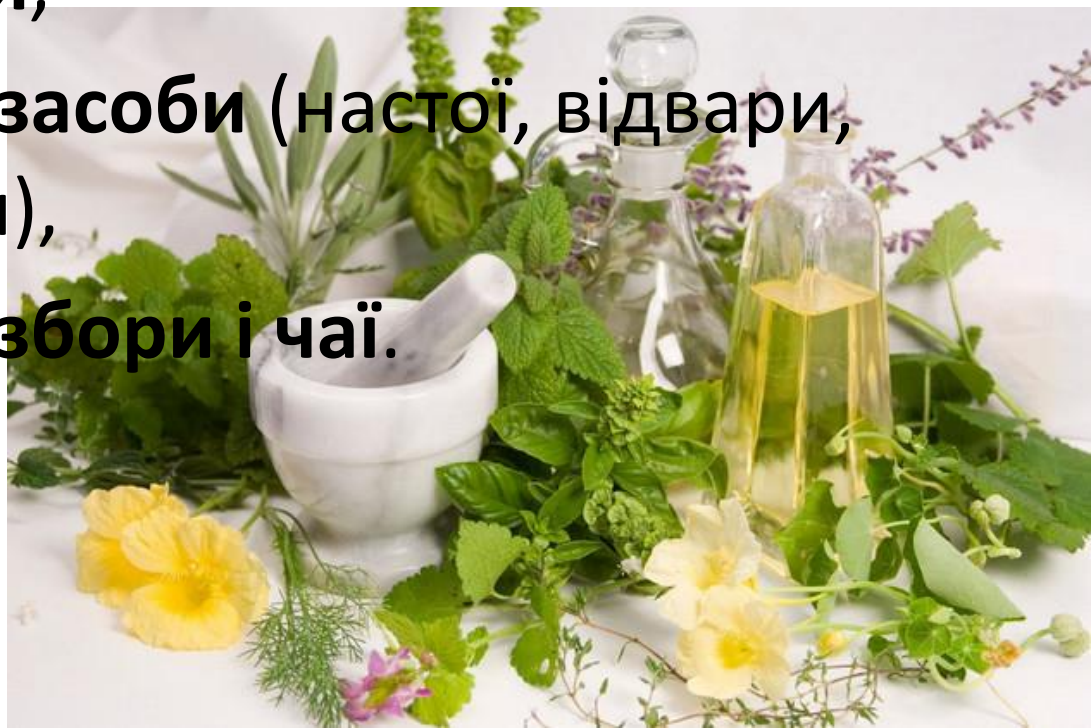

Мета навчальної дисципліни

- ✓ Формування компетентної особистості у процесі вивчення
- ✓ Збереження та відтворення флори лікарських рослин
- ✓ Навчання студентів принципам фітотерапії

Завдання дисципліни «Основи фітотерапії»

- **сформувати у студентів базові теоретичні знання та практичні навички щодо *застосування лікарських рослин* як допоміжного методу профілактики та лікування захворювань у межах компетенції середнього медичного персоналу.**

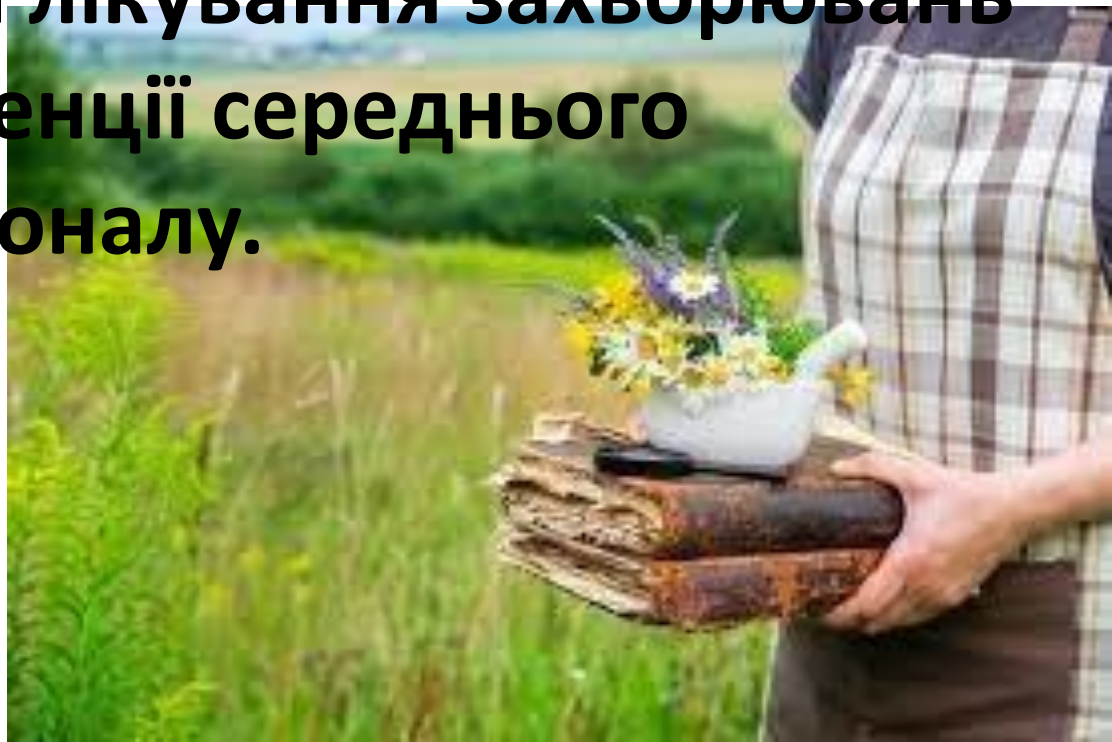

Основні завдання дисципліни:

- ознайомлення з **основними лікарськими рослинами**, що використовуються в медичній практиці;
- вивчення **основних біологічно активних речовин** рослин та їх дії на організм людини;
- формування уявлень про **показання та протипоказання** до застосування **фітотерапії**;
- навчання правилам **приготування настоїв, відварів, зборів** та інших простих фітозасобів;
- набуття навичок **безпечного застосування фітопрепаратів** та контролю можливих побічних реакцій;
- виховання відповідального ставлення до **самолікування та необхідності консультації лікаря**;
- ознайомлення з роллю медичного працівника у **догляді за пацієнтами із застосуванням фітотерапії**.

Розподіл навчальних годин, кредити ЄКТС / загальна кількість

Курс	4
Семестр	7
Кредити	3
Кількість годин	90
Лекції	18 год
Практичні	24 год
Самостійна робота	48 год

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти компетентностями:

- **Загальні:**

ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

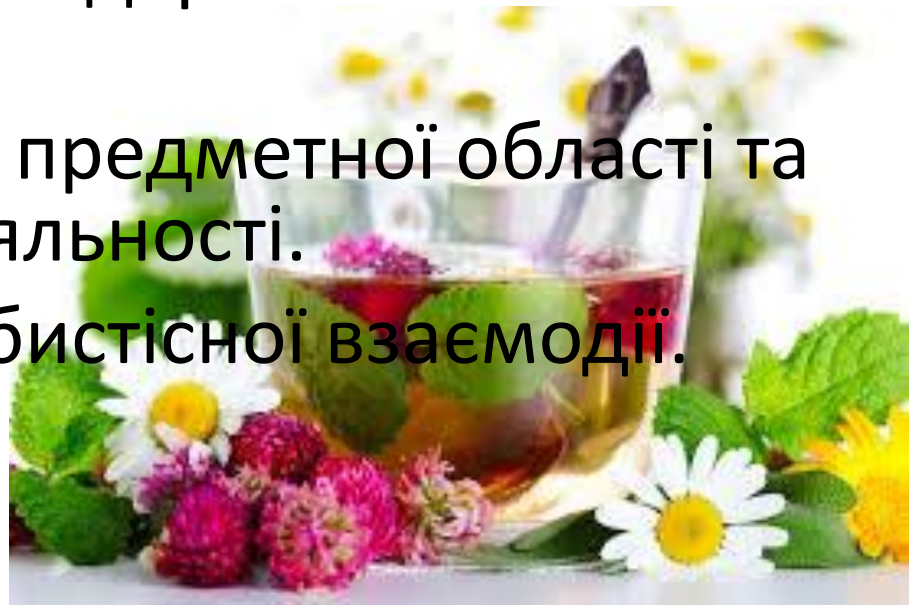

Фахові компетентності

- СК 9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.
- СК 11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.
- СК 12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров’я (освіта впродовж життя).

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.

РН 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.

РН 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.

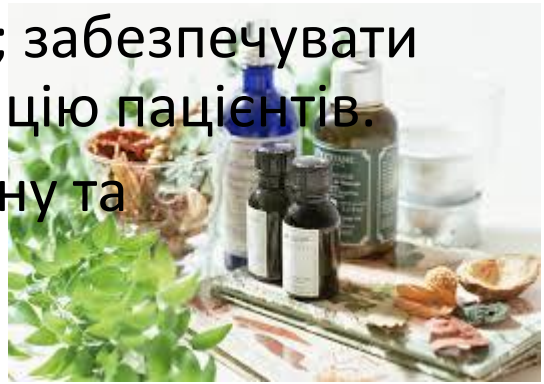

Тематичний план

Перелік лекційних занять

1. Історія фітотерапії. Тибетська, Індійська, Китайська, Арабська та інші школи народної медицини.
2. Місце фітотерапії в загальній схемі лікування хворих. Основні принципи фітотерапії. Переваги і недоліки фітотерапії.
3. Правила складання рецептури зборів і чаїв, їх аналіз. Стандартизація, види АНД на ЛРС, збори ЛРС, фітозасоби.
4. Отруйні і сильнодіючі рослини в фітотерапії. Принципи надання допомоги при отруєннях рослинами.
5. Фітотерапія захворювань верхніх дихальних шляхів, основних простудних та захворювань, пов’язаних з порушенням імунітету.
6. Лікарські рослини і фітотерапія серцево-судинної системи.
7. Захворювання порожнини рота, шлунково-кишкового тракту, печінки і жовчних шляхів та фітотерапевтичні засоби їх лікування.
8. Лікарські рослини і фітотерапія захворювань нирок і сечовидільних шляхів
9. Лікарські рослини і фітотерапія в педіатрії.

Тематичний план

Перелік практичних занять

1. Правила заготівлі, сушіння, первинної обробки та зберігання ЛРС.
2. Правила складання рецептури зборів і чаїв, їх аналіз. Стандартизація, види АНД на ЛРС, збори ЛРС, фітозасоби.
3. Техніка виконання деяких лікувальних маніпуляцій: компреси, ванни, гірчичники, припарки, клізми, банки, свічки, інгаляції, масаж.
4. Лікарські рослини і фітотерапія захворювань органів дихання.
5. Артеріальна гіпертензія та роль фітотерапії в її лікуванні.
6. Лікарські рослини і фітотерапія захворювань шлунково-кишкового тракту. Шлункові та апетитні збори.
7. Лікарські рослини і фітотерапія захворювань печінки і жовчних шляхів.
8. Лікарські рослини і фітотерапія захворювань нирок і сечовидільних шляхів.
9. Фітотерапія цукрового діабету.
10. Лікарські рослини і фітотерапія в дерматології.
11. Лікарські рослини і фітотерапія в акушерстві і гінекології
12. Основи дієтотерапії. Фітотерапевтичні властивості харчових, сільськогосподарських, технічних, пряно - ароматичних рослин.

Перелік практичних навичок

- визначати за морфологічними ознаками **лікарські рослини** у живому та гербаризованому вигляді;
- **проводити заготівлю та сушіння, первинну обробку і зберігання лікарської сировини;**
- **володіти технікою макроскопічного аналізу ЛРС;**
- визначати тотожність лікарської рослинної сировини різних морфологічних груп в цільному, подрібненому та порошкованому вигляді, а також у вигляді брикетів, таблеток та інших формах за допомогою визначника;
- визначати тотожність офіцінальної і неофіцінальної ЛРС за зовнішніми і мікроскопічними ознаками; проводити аналіз ЛРС в сумішах;
- розпізнавати домішки ботанічно близьких видів рослин при збиранні, прийомці та сертифікації сировини;
- **розробляти і готувати рослинні збори**, що складаються з офіцінальних і неофіцінальних рослин, інші фітотерапевтичні засоби для лікування різних захворювань, дати обгрунтування складу, технології, застосування;
- приготувати багатокомпонентні водні витяги з ЛРС, фітозасоби за авторськими прописами, витяги, що рідко зустрічаються: олійні, винні, з свіжих рослин; лікарські форми, до складу яких входять отруйні і сильнодіючі рослини;
- надати першу і невідкладну допомогу при отруєннях лікарськими рослинами.

Рекомендована література

Основна:

Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016. 580 с.

Допоміжна:

1) Бобкова І.А., Варлахова Л.В.Фармакогнозія: підручник К.: Медицина. 2018. 496 с.

2) Ходаківська В.П., Бобкова І.А., Варлахова Л.В. Фармакогнозія: навчально-методичний посібник. К.: Медицина, 2018.

Семестровий контроль

Диференціальний залік

Дякую за увагу!